

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów Ministerstwo i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Maciej Wróbel, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Maciej Dydo – Dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu tel. 22 829 32 120, e-mail: mdydo@kultura.gov.pl	Data sporządzenia lipca 2025 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w Wykazie prac: Wykaz prac legislacyjnych MKiDN – poz.
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem nowelizacji rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów (Dz. U. poz. 991, z późn. zm.), jest zaktualizowanie katalogu urządzeń elektronicznych oraz związanych z nimi czystych nośników umożliwiających utrwalanie lub zwielokrotnianie chronionych utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach własnego użytku osobistego, objętych opłatami kompensacyjnymi, o których mowa w art. 20 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24). W ramach zakładanej nowelizacji ww. rozporządzenia nastąpi także uproszczenie poboru opłat dzięki stworzeniu jednego załącznika do rozporządzenia obejmującego wszystkie urządzenia i związane z nimi czyste nośniki służące do utrwalania i zwielokrotniania utworów, która zastąpi trzy osobne załączniki zmienianego rozporządzenia. W projektowanym załączniku zostanie określony nowy, uproszczony wykaz kategorii podlegających opłatom, dostosowany do aktualnej oferty rynkowej w zakresie elektroniki użytkowej (zamiast 65 pozycji będzie 19). Nastąpi także redukcja liczby organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (dalej: „organizacje zbiorowego zarządzania”) dokonujących czynności poboru i podziału opłat.

Wskutek nowelizacji powinno nastąpić istotne zwiększenie wpływów z opłat, które od wielu lat należą do jednych z najniższych w UE. Tym samym zostanie zagwarantowana zgodność krajowych regulacji w zakresie dozwolonego użytku osobistego z art. 5 ust. 2 lit. b dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 167 z 22.06.2001, str. 10–19), zgodnie z którym wprowadzenie w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych dozwolonego użytku osobistego musi być powiązane z „godziwą rekompensatą” dla podmiotów uprawnionych. W ocenie projektodawcy wpływy z opłat powinny, wzorem wybranych państw UE, stanowić ok. 15–20% całości wpływów z tytułu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Polska pozostaje jednym z ostatnich państw UE, w którym smartfony i tablety nie są objęte opłatami reprograficznymi (kompensacyjnymi). Nie są nimi objęte też komputery PC i nowoczesne telewizory. Dzięki objęciu opłatami tych kluczowych urządzeń, w wysokości 1% ceny sprzedaży, oczekuje się istotnego wzrostu wpływów z opłat, jednakże trudno je oszacować ze względu na dynamikę rynku i rozbieżne często prognozy co do jego dalszego rozwoju. Brak jest także kompleksowych danych na temat wartości sprzedaży tych urządzeń w Polsce. Uwzględniając dane GUS dotyczące wartości rynku krajowego telefonów komórkowych typu smartfony w 2023 r. na poziomie ok. 12 mld zł, można założyć, że wpływy z tej pozycji mogą sięgnąć ok. 100 mln zł (uwzględniając, że opłata jest uiszczana przez importera lub producenta, a nie sprzedawcę detalicznego). Z kolei rynek krajowy telewizorów, zgodnie z danymi GUS za lata 2022–2023, kształtuje się na poziomie ok. 6 mld zł, zatem wpływy z tej pozycji mogą wynieść ok. 50 mln zł. W sumie opłaty na smartfony i telewizory mogłyby przynieść uprawnionym wpływy w wysokości ok. 150 mln zł. Biorąc jednakże pod uwagę, że inkaso prowadzone przez organizacje zbiorowego zarządzania nie obejmuje wciąż wszystkich podmiotów obowiązanych do uiszczania opłat, realne wpływy będą zapewne niższe. Wciąż będą jednak wielokrotnie wyższe niż uzyskiwane obecnie na podstawie obowiązujących załączników do rozporządzenia.

Rezygnuje się z opłat na większość urządzeń i nośników analogowych z uwagi na ich wycofanie z oferty rynkowej lub ich śladową obecnie sprzedaż. Pozostawia się jedynie opłaty na magnetofony i magnetowidy, w symbolicznej wysokości 0,01% i wyłącznie dlatego, że obydwie kategorie urządzeń są wyraźnie wymienione w ustawie jako te, które powinny być objęte

opłatami. Utrzymane zostaną opłaty na zapisywalne płyty optyczne (CD, DVD, Blue-Ray) oraz ich przenośne nagrywarki, jak również na cyfrowe odtwarzacze audio i audio-wideo, aczkolwiek znaczenie rynkowe tych urządzeń i nośników, pomimo że są wciąż obecne w sprzedaży, należy uznać za malejące.

Utrzymane zostaną opłaty na dyski twarde i pamięci przenośne, gdyż są to pozycje przynoszące obecnie największe wpływy z załącznika nr 1 (ponad 50%).

Z załącznika nr 3 zmienianego rozporządzenia zostaną utrzymane wszystkie pozycje prócz faksów, przy czym nastąpi ich ujednolicenie do 6 pozycji oraz generalne obniżenie stawek opłaty. Np. opłata za papier formatu A3 i A4 zostaje obniżona do 0,75%, a za kopiarki do 2%. Uzasadnieniem takiego obniżenia jest rosnąca rola kopiowania cyfrowego i przyznany sferze reprograficznej odpowiedni udział w opłatach od pozostałych urządzeń RTV/IT (w przypadku smartfonów i komputerów ten udział jest równy udziałom przyznanym sferze audio i sferze wideo).

W celu usprawnienia poboru opłat przewiduje się stworzenie jednego załącznika zawierającego wykaz objętych opłatami urządzeń i związanych z nimi czystych nośników, który zastąpi obecne załączniki nr 1–3. Wykaz ten zostanie także uproszczony i ograniczony do 19 pozycji z obecnych 65. Zostanie również ograniczona liczba organizacji dokonujących poboru – z pięciu do czterech, a liczba organizacji dokonujących podziału opłat – z siedmiu do sześciu.

Oczekuje się, że wprowadzone zmiany pozwolą zwiększyć coroczne wpływy z opłat do ok. 150–200 mln zł., co będzie stanowić ok 20% wpływów uzyskiwanych przez wszystkie polskie organizacje zbiorowego zarządzania. Tym samym zostanie osiągnięty poziom opłat porównywalny z Hiszpanią, a z państw naszego regionu – z Węgrami i Słowacją. Będzie to poziom pozwalający uznać, że Polska zapewnia „godziwą rekompensatę” podmiotom uprawnionym z tytułu strat wynikających z dozwolonego użytku osobistego, stosownie do wymogów dyrektywy 2001/29/WE.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Opłaty, o których mowa w projektowanym rozporządzeniu, stanowią instrument kompensacyjny za dozwolony użytek osobisty określony w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Rozwiązanie to funkcjonuje w niemal wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej i jest integralnym elementem systemu ochrony praw twórców. Choć poszczególne systemy krajowe różnią się pod względem liczby organizacji zbiorowego zarządzania oraz sposobu dystrybucji środków pomiędzy uprawnionych, są to różnice wynikające ze specyfiki krajowych struktur systemu zbiorowego zarządzania, które pozostają zależne od krajowych uwarunkowań prawnych i instytucjonalnych.

Zdecydowana większość państw członkowskich (ok. 20) stosuje system opłat typu „levy” nakładanych na urządzenia umożliwiające kopiowanie utworów chronionych prawem autorskim. Najczęściej opłaty te dotyczą takich urządzeń jak: smartfony, tablety, komputery stacjonarne i przenośne, pamięci USB, zewnętrzne dyski twarde, a także płyty CD i DVD. W wielu krajach wysokość opłaty uzależniona jest od pojemności urządzenia lub jego wartości rynkowej, co pozwala na dostosowanie stawki do potencjalnego stopnia wykorzystania sprzętu w ramach dozwolonego użytku osobistego.

W zależności od kraju stosowane są różne modele ustalania opłat: w niektórych państwach mają one charakter kwotowy – na przykład w Austrii czy Chorwacji, w innych są określane procentowo w relacji do ceny urządzenia – jak w Czechach czy Grecji, a w niektórych przyjęto system mieszany, łączący obie formy – jak w Rumunii, Słowacji czy na Łotwie. Różnice dotyczą również zakresu urządzeń objętych systemem. Niektóre państwa, takie jak Dania, wyłączają z opłat na przykład telewizory typu Smart TV, podczas gdy np. Austria uwzględnia w systemie także smartwatche i cyfrowe ramki do zdjęć.

Istotne różnice występują również w samych stawkach. Tablety i telefony komórkowe, jako powszechnie używane urządzenia wielofunkcyjne, są objęte opłatami w znacznej większości państw UE. W Austrii stawka na smartfony wynosi 5,50 euro za sztukę, w Belgii – 4 euro na telefony komórkowe, tablety i komputery, w Chorwacji – ok. 1,32 euro na smartfony i 0,8 euro na komputery. W Estonii jest to 3,50 euro za laptop, tablet, komputer lub smartfon, a w przypadku telewizorów z funkcją nagrywania – 4 euro. W Hiszpanii obowiązują stawki: 3,25 euro za smartfon, 3,75 euro za tablet oraz 5,33 euro za komputer. W Niemczech stawka za telefon komórkowy wynosi 6,25 euro, za tablet – 8,75 euro, a za komputer przenośny – 10,60 euro. W Danii stawki kwotowe na tablet, laptop, smartfon i komputer wynoszą 45 DKK (czyli ok. 6 euro). We Francji stawki za telefon komórkowy i smartfony wahają się od 4–14 euro za urządzenie, w zależności od jego pojemności. Podobnie stawki za tablety, w zależności od pojemności pamięci wynoszą od 8 do 14 euro. We Włoszech stawki za smartfony i tablety wynoszą od 3 do 5,20 euro – w zależności od pojemności GB, na komputery – 5,20 euro, natomiast stawka za telewizor z funkcją nagrywania wynosi 4 euro¹.

Na Słowacji stawki mają charakter procentowy – wynoszą odpowiednio 0,7% wartości smartfonu, 0,6% tabletu i 0,85% komputera. Podobnie jest w Czechach, gdzie opłata dla urządzeń kopiujących wynosi 3% ceny sprzedaży, a dla odbiorników

¹ Dane dla Francji i Włoch na podstawie: Private Copying Global Study 2020; aut. CISAC, BIEM and Stichting de Thuiskopie

telewizyjnych z funkcją nagrywania – 1,5%. W Grecji stosuje się stawkę 2% dla komputerów, tabletów i smartfonów oraz 4% dla drukarek i skanerów. Na Łotwie obowiązuje system mieszany – przykładowo pamięć USB objęta jest stawką 6% ceny, zewnętrzny dysk twardy – 4%, komputer lub tablet – stawką 2,85 euro, a smartfon – stawką 1,50 euro.

Pod względem wpływów z tytułu opłat za prywatne kopiowanie, w przeliczeniu per capita, najwyższe wpływy z opłat wykazują odpowiednio Francja (4,14 euro) i Niemcy (4,01 euro). Wysokie wpływy odnotowują także Austria (2,79 euro), Węgry (2,78 euro), Włochy (2,11 euro), Niderlandy (1,94 euro), Litwa (1,72 euro), Belgia (1,61 euro) i Hiszpania (0,87 euro). Na przeciwnym biegunie znajdują się Słowacja (0,62 euro), Chorwacja i Łotwa (0,28 euro)².

Wg pozyskanych najbardziej aktualnych danych za lata 2023-2024 wpływy z opłat wyniosły: w Hiszpanii 86,37 mln euro (2024), w Belgii 21,36 mln euro (2024), na Słowacji 5,39 mln euro (2024), w Holandii 31 mln euro (2023), w Austrii 15,81 mln euro (2024), w Grecji 15 mln euro (2024), w Danii 11,7 mln euro (2023), na Węgrzech 19 mln euro (2024), w Estonii 1,54 mln euro (2024). W Niemczech w 2023 r. wyniosły 205 mln euro, a więc 24 razy więcej niż w Polsce (przy PKB większym 6-7 razy).

W Polsce wpływy z opłat w 2024 r. wyniosły 35,8 mln zł, a więc ok. 8,5 mln euro, co przekłada się obecnie na zaledwie 0,22 euro na mieszkańca.

Powyższe dane pokazują, że funkcjonujący w Polsce system wymaga korekty, aby w sposób bardziej adekwatny i proporcjonalny realizował cel kompensacyjny wynikający z prawa unijnego i standardów ochrony praw autorskich, zapewniając twórcom, wykonawcom, producentom i wydawcom rzeczywiste rekompensaty za korzystanie z ich utworów w ramach dozwolonego użytku osobistego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Organizacje zbiorowego zarządzania	10	http://www.prawoautorskie.gov.pl/pages/strona-glowna/zbiorowe-zarzadzanie/organizacje-zbiorowego-zarzadzania.php	Konieczność stosowania nowych regulacji w zakresie inkasa, podziału, wypłaty i dokonywania potrąceń tytułem kosztów i tytułem repartycji pośredniej
Producenci i importerzy objętych opłatami urządzeń i związanych z nimi czystych nośników	258 (liczba podmiotów ewidencjonowanych jako płatnicy na koniec 2024 r.)	Raport Biura ZAiKS, SAWP, ZPAV ds. czystych nośników za 2024 r. (CZN/791/2025)	Obowiązek uiszczania opłat wg nowej tabeli audio-wideo - reprografia (nowy załącznik do rozporządzenia)

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji publicznych wszystkim 10 organizacjom zbiorowego zarządzania, organizacjom reprezentującym podmioty obowiązane do uiszczania opłat (m. in. Związek Cyfrowa Polska, PIIT, KIGEiT) oraz innym podmiotom uczestniczącym w konsultacjach publicznych w zakresie prawa autorskiego prowadzonych przez MKiDN, których dotyczy projektowana regulacja. Termin przewidziany na zgłaszanie uwag wyniesie 30 dni od udostępnienia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt nie będzie podlegał opiniowaniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny (<http://bip.rcl.gov.pl>). Informacja o zgłoszeniach lobbingsowych zostanie przedstawiona po zakończeniu uzgodnień międzyresortowych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												

² Dane za 2018 r., źródło: Private Copying Global Study 2020; aut. CISAC, BIEM and Stichting de Thuiskopie

pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie generuje skutków dla sektora finansów publicznych, w szczególności nie wpłynie na wzrost wydatków lub zmniejszenie dochodów tego sektora, zarówno jeżeli chodzi o budżet państwa, jak i budżety jednostek samorządu terytorialnego (zgodnie z wyrokiem TSUE C-37/16 z 18 stycznia 2017 r. w sprawie SAWP opłaty nie podlegają VAT).											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Zakłada się, że projekt nie będzie miał negatywnego wpływu na rodzinę, obywateli, w tym osoby starsze i niepełnosprawne, oraz gospodarstwa domowe.										
Niemierzalne		Brak										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość można rozpatrywać jedynie w zakresie nowych stawek opłat na telefony komórkowe, tablety i komputery przenośne oraz likwidacji większości dotychczasowych pozycji podlegających opłacie. Radykalne zmniejszenie liczby pozycji objętych opłatami ułatwi funkcjonowanie podmiotom obowiązującym do uiszczania tych opłat, gdyż będzie znacznym uproszczeniem obecnego systemu, w którym opłacie podlega aż 65 pozycji. Pewną niedogodnością będą nowe opłaty na telefony komórkowe, tablety i komputery przenośne. Jednak relatywnie niska wysokość opłaty względem maksymalnego ustawowego progu 3% ceny sprzedaży oraz fakt powszechnego w zasadzie występowania opłat na te urządzenia w państwach UE pozwala przyjąć, że realny wpływ tych opłat na omawiane obszary będzie nieznaczny w świetle tego, że na cenę urządzeń wpływa bardzo wiele czynników, które kształtują się odmiennie w różnych państwach UE (wysokość podatków, koszty transportu, koszty pracy, siła nabywcza ludności, polityka sprzedaży producentów sprzętu, ukształtowanie kanałów dystrybucji dla poszczególnych urządzeń, stopień konkurencyjności rynku itd.).											
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☒ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).						☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy						

☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na istniejące obciążenia regulacyjne.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu		Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na ww. obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Planuje się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Szacuje się, że pierwsza ocena, w jakim stopniu cele projektowanego rozporządzenia zostały osiągnięte, zostanie dokonana po pierwszych 3 latach jego obowiązywania. Pod uwagę będzie brana suma opłat pobranych, podzielonych i wypłaconych oraz koszty generowane przez poszczególne partycypujące organizacje zbiorowego zarządzania.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Nie dotyczy.			